

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Doctrinæ Generales pro S. Scripturæ sensu investigando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

§. II.

Quis modus in sensu S. Scripturæ investigando sit adhibendus.

Quantopere modus aliquis S. Scripturæ sensum investigandi sit necessarius, pulchrè ostendit Origenes sequentibus verbis: *Sicut in novissimis diebus Verbum DEI ex MARIA carne vestitum processit in hunc mundum, & aliud quidem erat, quod videbatur: aliud, quod intelligebatur; carnis namque aspectus patebat omnibus, paucus verò & electis dabatur Divinitatis agnitio; ita & cum per Prophetas vel Legislatorem Verbum DEI profertur ad homines, non absque competentibus profertur indumentis; nam sicut ibi carnis, ita hic literæ velamine tegitur. Vi litera quidem afficiatur tanquam caro, latens verò intrinsecus Spiritus tanquam divinitas sentitur. Quod ipsum etiam egregiè confirmans Hugo Victorinus l. 3. de anim. In refectorio, inquit, S. Scripturæ tres mensæ, id est, tres intellectus divina Scripturæ ponuntur, videlicet historialis, mysticus, & moralis. Prima mensa simplicibus, secunda Doctoribus, tertia communis est utrisque. In prima cibus est grossior, in secunda subtilior, in tertia dulcior. Prima continet saporem exemplorum, secunda vim mysteriorum, tertia dulcedinem morum. Prima pascit miraculis, secunda figuris, tertia verbis.*

Porro pro modo hoc investigandi S. Scripturam duplicis generis doctrinæ observandæ assignantur, generales scilicet, & speciales, quæ proinde utraq; hoc loco breviter sunt referendæ.

Doctrinæ generales pro S. Scripturæ sensu investigando.

Doctrina 1. Nemo ad hanc Interpretationem admittendus est, nisi qui leges, proprietates, & Ordinem S. Scripturæ novit; ita disertè S. Chrysostomus hom. 39. de ira docuit his verbis: *Qui metalla fodere aggreditur artis ignarus, auris venas non invenit, sed confundit, & laborem subit cassum; ita qui*

qui divinarum Scripturarum ordinem non intelligunt, quibus proprietas, qui leges non disquirunt, sed omnia ad verborum sonum accipiunt, aurum terra confundentes nunquam reconditum in iis thesaurum assequuntur.

Doctrina 1. Nihil in S. Scriptura sine discussione pratereundum: Ita iterum S. Chrysostomus hom. 2. in Isaiam, docuit dicens: Si hi, qui fodunt in terris metalla, ne minus quidem frustra pratereunt; verum ubi nacti fuerint aliquam venam auream, meatus omnes exacte circumspiciunt: magis hoc facere nos oportet in S. Scripturis. Et tamen in talis difficile est invenire, quod venantur. Etenim cum metalla sint terra, & aurum nihil aliud sit, quam terra, quoque natura communio similitudineque celat aspectum corpora quaruntur. Attamen ne sic quidem desistunt illi, sed mentem adhibent diligentiam, quantumvis simul, atque curant, sciant, quid verè sit terra, quid verè sit aurum. Scripturis autem non est eadem ratio; neque enim proprium aurum terra commixtum, sed purum est aurum. Eloquitur, quod, DEI pura, argentum igne exploratum, probatum est. Siquidem Scriptura non sunt metalla, qua indigent Operum sed thesaurum praebeant paratum iis, qui quarunt opes reconditas.

Doctrina 3. Non in superficie licet haerendum, sed interiora reconditi sensus tendendum; uti idem S. Doctor hoc in gen. sequenti similitudine ostendit: Sicut, qui semper thesauros effodere conantur, non in superficie solum fodunt, sed in profundum descendunt, penitiores terra sinus scrutantur, samesi saepe post labores & sudores vix pauculas portiones afferunt. Non sic in spiritualibus, sed labor hic minor, & magna ubertas. Ita & nos ad ima scripturarum descendentes, in breviculis verbis latentem investigemus.

Doctrina 4. Non desistendum, etsi non statim intelligatur S. Scriptura: sed, ut ingeniosè discurrebat Robertus Tuitienfis l. 7. in Matt. Sicut Iacob luctatus est cum angelo in quo DEVS erat, qui & victum se fatebatur; ita laudari debet Verbi DEI amator cum sermone vel scriptura, in quo DEVS est, qua ex DEO est, nec dimittere, antequam vincere volentem, sensumque comprehendat utilem in litteris centem. Lucta enim pulcherrima est, tamdiu perseverat

tendo, donec inveniat pulsando, donec sibi aperiatur. Hac lecta placet DEO, hanc cupit ipse vinci, hanc fortitudine opus est, ut nobis aperiatur & det Spiritum sanctum. Sed & aliâ ratione constantiam hanc suadet Origenes, dum homil. 20. in Jesum Nave ait: Solent Medici interdum præbere cibum aliquem, interdum potum dare, verbi gratiâ ad discutiendam caliginem visus, nec tamen in edendo ipso cibo vel in potando sentimus, quia utile est, & prodest oculis, sed, cum transferit visum cibi illius aut poculi virtus, paulatim purgat aspectum, & tunc demum sentire incipimus, quia cibus ille vel potus profuit oculis, sed in aliis similiter corporis partibus eadem fieri solent. Hoc ergo modo credendum est & de Scriptura Sacra, quia utilis est, & anima prodest, etiamsi sensus noster ad præsens intelligentiam non capiat: quoniam, ut diximus, & bonæ virtutes, quæ nobis adveniunt, reficiuntur in iis sermonibus, & pascuntur, & contraria torpescunt in Meditationibus, & effugantur.

Doctrina 5. In S. Scriptura interpretatione modus simplicissimus adhibendus: juxta S. Hieronymi in epist. ad Demetrium sic loquentis monitum: De scripturis disputantem non decet Aristotelis argumenta conquirere, nec ex flumine Tulliana Eloquentia dutendus est rivulus: nec aures Quintiliani flosculis & scholari declamatione mulcenda, sed pedestris & quotidiana similitudinis, & nulla lucubratione redolens oratio necessaria est, quæ rem explicat, sensum edisserat, obscura manifestet.

Doctrina 6. Omnis S. Scriptura Interpretatio ultimè ad caritatem DEI & Proximi referenda est, eique congruere debet: qui jam olim sapienter S. Augustinus in lib. de doctr. Christ. advertit, dum dixit: Quisquis igitur scripturas divinas vel quamlibet earum partem intellexisse sibi videtur, ita ut ea intellecta non adificet istam geminam caritatem DEI & Proximi, non dum intellexit. Quisquis verò talem inde sententiam duxerit, ut huic adificanda caritati sit utilis, nec tamen hoc dixerit, quod illa, quem legit, eo loco sensisse probatur, non perniciosè fallitur, nec omnino mentitur. Inest quippe in mentiente voluntas falsa dicendi, & ideo multos invenimus, qui mentiri velint: quibus autem falli, neminem. Et brevius in tract. de laud. carit. ille, inquit, tenet, & quod latet, & quod patet in divinis sermonibus, huius caritatem tenet in moribus.